

Εργαστήριο Φιλοσοφία-Διακυβέρνηση-Οικονομία "Ηθική"

No 4 (2007)

Ινδουιστική ηθική: προσέγγιση Sankara-Gandhi
και ηθικός σχετικισμός

Μαριαλένα Σταμπολιάδη

doi: [10.12681/ethiki.22682](https://doi.org/10.12681/ethiki.22682)

To cite this article:

Σταμπολιάδη Μ. (2020). Ινδουιστική ηθική: προσέγγιση Sankara-Gandhi και ηθικός σχετικισμός. *Εργαστήριο Φιλοσοφία-Διακυβέρνηση-Οικονομία "Ηθική"*, (4), 63. <https://doi.org/10.12681/ethiki.22682>

σύγχρονο πλαίσιο οι κυρίαρχες ηθικές θεωρίες μάλλον θα προσυπέγραφαν την καταδίκη της λογοκλοπίας. Στον αντίποδα όμως ανθεί η ιδεολογία και η πρακτική του χάκερ, η ευρέως διαδεδομένη διάχυση λογισμικού, μουσικής και ταινιών στο διαδίκτυο, και πεδία της λογοτεχνίας καθώς και των άλλων τεχνών τα οποία δεν θα μπορούσαν να δράσουν χωρίς την συνδρομή της. Σε αυτό το άνυσμα, το ένα άκρο αποτελεί ο αθέμιτος πλουτισμός του διαχειριστή του πνευματικού αγαθού (εκδότη, παραγωγού, διανομέα), και το άλλο, ο ανατρεπτικός αμοραλισμός του λογοκλόπου. Η ηθική θεώρηση σε όποιο σημείο κι αν σταθεί ανάμεσα στην ευγονία της λογοκλοπίας και στην ποινικοποίησή της συστήνει μία θέση. Εάν οφείλει κάτι στη σημερινή εποχή είναι να μην επιζητά μία μέση τιμή (επί της οποίας να αναπαυτεί) ή μία διπλή τιμή (αναλόγως των συμφερόντων που σε κάθε εποχή εξυπηρετεί), αλλά αντιθέτως ένα ρευστό σύνορο επί του οποίου να στοχάζεται και εκ του οποίου να αναθεωρείται.

Ινδουιστική ηθική: προσέγγιση Sankara – Gandhi και ηθικός σχετικισμός

Σταμπολιάδη Μαριαλένα

Η παρούσα εισήγηση διαρθρώνεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά αποκλειστικά στο φιλοσοφικό σύστημα που διέδωσε ο Sankara και ονομάζεται Advaita-Vedanta. Ο όρος αποδίδεται στα ελληνικά ως η φιλοσοφία του «μη-δυσισμού». Το δεύτερο μέρος πραγματεύεται την ηθική φιλοσοφία του Gandhi, η οποία τον καθοδήγησε στην εφαρμογή του σχεδίου του για την απελευθέρωση της Ινδίας. Στο τελευταίο μέρος της εισήγησης παρουσιάζεται μια μελέτη πάνω στο θέμα του ηθικού σχετικισμού. Αφού γίνει σύγκριση των δύο φιλοσόφων ως προς τις απόψεις τους, θα διαπιστώσουμε, ότι ο ηθικός σχετικισμός διέπει εγγενώς την ινδουιστική παράδοση γι' αυτό άλλωστε και δεν είχε πρώτιστα την ανάγκη να επιβληθεί βίαια σε άλλους λαούς. Επιπλέον, το θέμα που θα μας απασχολήσει, είναι κατά πόσο οι δυτικές ή χριστιανικές ιδέες μπορούν να συμπορευθούν ή όχι με τις ανατολικές παραδόσεις των Ινδών και αν τελικά η λύση στον παραπάνω προβληματισμό είναι ο ηθικός σχετικισμός.

Στο τέλος της εισήγησης θα καταλήξουμε στη λύση ενός «ενιαίου αξιακού ενστίκτου», «μιας ενιαίας ηθικής διαίσθησης» που δεν επιβάλλεται στους πολιτισμούς αλλά προκύπτει:

α) όταν ελεύθεροι άνθρωποι μετά από ατομική προσπάθεια και εμπειρία βιώσουν την καλοσύνη και την αγάπη

β) όταν αποκτήσουν ένα γνήσιο αισθητικό και λογικό κίνητρο. Μόνο μια «ενιαία ηθική διαίσθηση» στα πλαίσια ενός κοινωνικού ανθρωπισμού μπορεί να προωθήσει πολιτισμικές ανταλλαγές και να αποτρέψει έναν ανεπιθύμητο πολιτισμικό ιμπεριαλισμό.